

דוח ביקורת טיפול בפסולת

יולי 2017

מטרת הביקורת:

- בחינת הערכות המועצה לטיפול בפסולת: הפרדה במקור, פינוי פסולת, כינוך והסברה, תוך מתן דגש להיבטים של חיסכון, ייעול, שליטה, בקרה ופיקוח.

מדיניות המחזור

- החל משנת 2011 הוחל בהקמת מרכזי מחזור במועצה וביישובים, נבנו ברוב היישובים מרכזי מחזור לפי תחומים: בקבוקי פלסטיק, עיתונים, קרטונים, בגדים, פסולת אלקטרונית, שקיו ניילון, בקבוקי זכוכית.
- במגזר הערבי הוצבו כלי אצירה למחזור (קרטונים, בקבוקי פלסטיק, בקבוקי זכוכית) ברחבי היישובים, אולם לא הוקמו מרכזי מחזור לאור חוסר בנאמנים לנושא.
- הביקורת מציינת כי ביישובי המגזר הבדואי, קיים צורך לטפל ולהעמיק את רמת התברואה והניקיון.
- לדעת הביקורת יש לבחון מינוי עובד ניקיון בכפרים שיהיה אמון על מרכזי המחזור וניקיון היישובים, כולל פיקוח.
- לדעת הביקורת מתחייבת תכנית רב שנתית בתחום פינוי האשפה ומחזור בכלל היישובים. בדגש על סוגי פחים, הפרדה במקור, גזם, פסולת מוצקה ועוד.

הפרדת פסולת

- מהלך הכנסת הפחים הכתומים, הינו בעל שני יתרונות:
- **חינוכי**, מחזור פסולת ושימוש במוצרים ממוחזרים בעתיד.
- **כלכלי**- צמצום וחסכון בימי הפינוי ועלויות ההטמנה למועצה ולישובים.
- **לדעת הביקורת, עקב מחסור בשטחי ציבור לריכוז פחים כתומים, ועקב העובדה שהפחים הירוקים נמצאים על המדרכות ומפריעים לתנועת הולכי הרגל ולחזות היישוב, נדרש לבחון מהלך המחזור בראיה ארוכת טווח כולל הכנת תשתיות בהתאם.**
- **הביקורת ממליצה להיכנס לתכנית המחזור עם הפחים הכתומים, כתפיסה חברתית חינוכית, למען שימור איכות החיים והניקיון הסביבתי במועצה.**
- **לדעת הביקורת פיזור פחים כתומים במרכז היישוב ולא ליד הבתים מעמידה בספק את רמת המחזור המצופה מהתושבים.**
- **הביקורת ממליצה למקם הפחים הכתומים בנגישות לתושבים, ליד הבתים.**

תפעול

- המועצה מבצעת פינוי אשפה ביתית פעמיים בשבוע ביישובים.
- הביקורת מציינת כי אין למועצה נתונים על כמות האשפה המפונה מכל יישוב, ואין בדיקת אחוז המילוי של הפחים במהלך השבוע.
- לדעת הביקורת יש לערוך סקר/ בדיקת הפחים ביישובים לצורך קבלת החלטות בכמות ימי הפינוי הנדרשים.
- לדעת הביקורת יש לבחון שינוי בתפיסת חלוקת פחי האשפה ביישובים שיתבטא במספר שלבים:
- הכנסת פחים כתומים אחד לכל שתי משפחות,
- הוצאת פח ירוק מכל משפחה שנייה.
- מעבר לפינוי אשפה פעם בשבוע ביישובים. (ירידה בנפח האשפה).
- בחינת גודל הפחים המתאימים ליישובים לאור הירידה ביום פינוי שבועי.
- לדעת הביקורת, אי פריסת הפחים הכתומים בצמוד לבתי התושבים, לא תיתן מענה לצמצום כמות הפסולת המוטמנת והמועצה לא תעמוד ביעדי המחזור כמתחייב מהחוק.
- הביקורת מציינת כי, תכנון גודל פחים והכנסת פחים כתומים ליד הבתים יוריד עלויות יום פינוי אשפה לכלל היישובים, כך שהחיסכון יכול להגיע לחצי מיליון ₪ בשנה.

גזם

- **מדיניות המועצה בתחום פינוי הגזם עונה לצרכי היישובים ונותנת מענה הולם.**
- **היישובים המקבלים שרות מלא מהמועצה הכולל איסוף מהבתים מקבלים סיוע גדול יותר (60,000 ₪) לעומת יתר היישובים האוספים עצמאית (45,000 ₪).**
- **הביקורת מציינת כי באיסוף הגזם ע"י הקבלן המועצה משלמת עבור הטיפול לקבלן כ-9,000 ₪ בחודש , סכום זה ניתן לצמצם ע"י הקמת אתרי ריכוז גזם ביישובים וריסוקם עצמאית, תוך העברת התשלום ליישובים בהתאם.**
- **הביקורת ממליצה לבחון שימוש ברסק הגזם (כגון פיזור בגנים, שטחי ציבור) ובכך להוריד עלויות ההטמנה כ-35,000 ₪ לשנה.**

אשפה גושית

- לדעת הביקורת, השתתפות המועצה בעלות הטיפול והפינוי של האשפה העסקית במפעלים הינה בניגוד למתחייב, מאחר ומדובר במפעלים פרטיים וכל העלויות המתחייבות מפינוי האשפה אמורות לחול עליהם.
- לדעת הביקורת יש לבחון העסקת משאית פינוי רם-סע, שכן מספר ימי הפינוי ביישובים הינו יום בשבוע, וביתר הימים המשאית נותנת שרות למפעלים פרטיים.
- הביקורת מעירה כי, יש לבדוק תמחור פינוי האשפה העסקית מהמפעלים כעסק כלכלי החייב באיזון ואף להיות רווחי באופן מסוים.
- לדעת הביקורת, יש לבחון העברת פעילות פינוי האשפה לחברה הכלכלית כיחידת רווח.
- הביקורת ממליצה לבחון אינטרס המועצה במתן שרות איסוף פסולת גושית.

פסולת בניין

- המועצה יזמה פנייה לתושבים בהצעה למתן שרות פינוי פסולת בניין באמצעות רס-סע בעלות 400 ₪ לפינוי.
- הביקורת מציינת כי בסביבת הכפרים ובשטחים הפתוחים בחורש הטבעי, קיימים מצבורי פסולת בניין ואשפה .
- הביקורת מציינת כי מתקיים פינוי יזום של המועצה פעמיים בשנה מהשטחים הפתוחים בעיקר סביב הכפרים.
- הביקורת מציינת כי, מתקיימת בדיקה מקיפה לזיהוי משליכי הפסולת בשטחים הפתוחים , לאיתור סימנים מובהקים המעידים על בעלי הפסולת ובמידת האפשר דורשים פינוי הפסולת .
- הביקורת מציינת כי בשנה האחרונה מונה פקח סביבתי העורך סיורים בשטחים הפתוחים ומעביר המידע למנהלת מחלקת התברואה לטיפול ופינוי.
- **לדעת הביקורת משמעות האחריות על השטחים הפתוחים במועצה, מחייבת נקיטת פעולות ניקיון ושמירה על השטחים הפתוחים באופן קבוע.**

המלצות

- יש להגדיר מדיניות הפרדת פסולת במקור ולהחילה על כלל היישובים.
- יש לפעול להכנסת הפחים הכתומים ליד בתי התושבים .
- יש לבחון הורדה בכמות ימי פינוי האשפה ליום בשבוע.
- יש לבחון העברת הטיפול בפסולת לידי החברה הכלכלית .
- יש לבחון תמחור וכדאיות פינוי פסולת תעשייתית ע"י המועצה.
- יש לתכנן פעילות חינוכית הסברתית לרעיון המחזור וההפרדה במקור.